

Yaşasın İşçilerin Uluslararası Mücadele Birliği

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 25 Temmuz 2022 • No: 172

EMEKÇİLER AYAKTA

KAPİTALİZM İSYANKÂR KIŞLARI HAZIRLIYOR!

Dünyanın dört bir tarafında, caddeler ve meydanlarda emekçilerin protesto sesleri yankılanıyor. Ülkeler değişik, diller farklı ama protesto nedenleri aynı: Yüksek enflasyon/hayat pahalılığı, ücretlerin erimesi, yoksullaşmanın derinleşmesi, işsizlik ve yaşam koşullarının giderek daha katlanılmaz hale gelmesi! Sri Lanka'da başlayan protestolar birkaç ay içinde bir emekçi halk isyanı düzeyine yükseldi. Devlet başkanının sarayını basan emekçiler, bir zamanlar adeta "ilah" olarak gördükleri Rajapaksa ailesinin hanedanlığını yıktılar. **Emekçi isyanıyla iktidarlari devrilen Rajapaksaların kurtuluşu başka ülkelere kaçmakta bulması, değişmez sanılan her şeyin nasıl da değiştiğinin yeni ve çarpıcı bir örneği oldu.** Değişen ve ağırlaşan yaşam koşulları işçi sınıfını mücadele etmeye itiyor. İngiltere'de demiryolu işçilerinin son 30 yılın en büyük grevini gerçekleştirmeleri, keza birçok sektörde

grevlerin patlaması da gösteriyor ki sömürüye karşı işçi sınıfının mücadelesi bastırılmaz!

Sayırsız ülkede işçi sınıfı ve emekçi halk hayat pahalılığına karşı gösteriler düzenliyor; grevler, mitingler, yürüyüşler aralıksız devam ediyor. Türkiye'de ise 2022'nin başında onlarca işyerinde daha yüksek zam talebiyle üretimi durduran işçiler, hızla yükselmeye devam eden enflasyon karşısında eriyen ücretlerine ek zam talebiyle yeniden mücadeleyi yükseltiyorlar. Dünya işçi sınıfının öfkesi sokaklara taşarken, "hoşnutsuz bir yaz" yaşanıyor. "Hoşnutsuz yaz" tanımlaması dünya işçi sınıfının kapitalizmin yarattığı sorunlara verdiği tepkiyi anlatıyor. **Ancak yükselen enflasyon ve ağırlaşan hayat pahalılığı kaçınılmaz olarak isyankâr/devrimci kışlara zemin hazırlıyor.** Nitekim Avrupalı egemenler şimdiden halk isyanları olabileceğini söyleyip çürümüş düzenlerini savunmak için önlem alıyorlar.

Dünya işçi sınıfının öfkesi sokaklara taşarken, "hoşnutsuz bir yaz" yaşanıyor. "Hoşnutsuz yaz" tanımlaması dünya işçi sınıfının kapitalizmin yarattığı sorunlara verdiği tepkiyi anlatıyor. Ancak yükselen enflasyon ve ağırlaşan hayat pahalılığı kaçınılmaz olarak isyankâr/devrimci kışlara zemin hazırlıyor.

HALKIN GÜCÜ İKTİDARDAKİLERDEN DAHA BÜYÜKTÜR!

Birçok kez dile getirdiğimiz üzere sömürücü egemenler, dünya işçi sınıfının isyan etmesini durduramazlar. Çünkü tepeden tırnağa bencillik ve çıkar üzerine kurulu kapitalist sömürü düzeni insanlığı boğuyor. **Tıkanmış ve çürümüş bu sistem hiçbir toplumsal sorunu çözemiyor, çözemede!** Çoktan hurdaya çıkartılması gereken bir makinenin insanlığın görüp görebileceği en gelişmiş makine (kapitalizm) olarak sunulması yalanıyla karşı karşıyız. Mekanizma sürekli ama her seferinde ağırlaşan ve insanlığın canını yakan krizler üretiyor. **Bilim ve teknolojinin son derece geliştiği bir çağda insanlığın gıda kriziyle yüz yüze gelmesi nasıl çürük ve tükenmiş bir sistemde yaşadığımızı göstermiyor mu?** En baştan belirtelim ki gıda krizinin esas sorumlusu Rusya-Ukrayna savaşı değildir. Savaş, gıda krizini ağırlaştıran yalnızca bir faktördür! Esas belirleyici olan kâr odaklı kapitalist üretim anlayışıdır. Ekonomi başta olmak üzere tüm krizleri yaratan da bu anlayıştır. Kapitalist ekonomik krizler, birbirinin üstüne binen ve daha da kabarıp büyüyen dalgalar gibidir. **Mesela 2008 küresel ekonomik krizinden gerçek anlamda çıkılmadan 2020 krizi patlak verdi. Fakat Covid-19 salgınıyla üzeri örtülmeye çalışılan 2020 krizi bitmeden, bu kez dünya ekonomisi yeni bir şok dalgasının etkisine girdi.** Rusya'nın Ukrayna'ya başlattığı savaş ise krizin etkisini daha da ağırlaştırdı. Dünyanın her yerinde gıda ve enerji başta olmak üzere tüm ürünlerin fiyatı yükseliyor, reel ücretler eriyor, geçim sıkıntısı ağırlaşarak emekçilerin boğazını sıkıyor. Türkiye'nin de içinde bulunduğu onlarca ülkede büyük gelir kaybına uğrayan yüz milyonlarca insan yoksulluk çukurunun en dibine itiliyor.

Sonbahar ve kış ayları tüm dünyada emekçiler için çetin ve çileli geçecek! Ülke tarihinde benzeri olmayan bir yoksullaşma çığı altında kalan Türkiye işçi sınıfını da çileli bir kış bekliyor. **Siyasi iktidarın uyguladığı politikalar enflasyonu dünya ortalamasının çok üzerine taşımakta, Türkiye'de dünyadaki genel yoksullaşma dalgasını misliyle aşip geçen hızlı ve yıkıcı bir yoksullaşma yaşanmasına neden olmaktadır.** Nitekim ABD ve Avrupa'da son 40 yılın zirvesine çıkmasına rağmen enflasyon yüzde 10 bandına gelirken, Türkiye'de şimdiden yüzde 175'leri aşmıştır. Gerçek bu olmasına rağmen, iktidar ve yandaş medya dünyadaki genel gidişatı göstererek işçi düşmanı politikaları meşrulaştırmaya çalışıyor. Duruma göre emekçileri bir şekilde oyalayıp aldatacaklarını düşünüyorlar. Mesela Erdoğan 4 Ağustos 2021'de şöyle diyordu: "Ağustosla birlikte enflasyonda düşüşü göreceğiz. **Bundan böyle enflasyonun daha yukarı çıkması mümkün değil.**" Nisan 2022'de ise bolluk müjdesi veriyordu: "Yaz gelip mahsuller ortaya çıktıkça gıda ürünlerinin fiyatı düşer. **Bu yıl bolluk, bereket yılı.**" Bolluk olacak denen yaz aylarında emekçiler evlerine doğru düzgün meyve sebze sokamıyorlar. Erdoğan şimdi de "enflasyon düşecek" müjdesini

Sonbahar ve kış ayları tüm dünyada emekçiler için çetin ve çileli geçecek! Ülke tarihinde benzeri olmayan bir yoksullaşma çığı altında kalan Türkiye işçi sınıfını da çileli bir kış bekliyor.

2023'ün Şubat ve Mart aylarına erteledi. **Bu erteleme bile sonbahar ve kış aylarında enflasyonun nasıl dizginlerinden boşalacağını işaretidir.**

Sonbaharda okulların açılmasıyla emekçi ailelerin sırtına yeni ve ağır yükler binecek! Yüzbinlerce üniversite öğrencisinin yüksek yurt masrafları ve ev kiralalarıyla nasıl başa çıkacağı belli değil. İşçi Dayanışması'nın 2021 Eylül, Ekim ve Kasım sayılarında sıçramalı şekilde yükselişe geçen hayat pahalılığını, okul masraflarını, artan ev kiralalarını ele almıştık. Ancak o zaman gerçek enflasyon oranı yüzde 50'di ve daha aradan bir sene geçmesine rağmen o günle bugünkü yoksullaşma arasında uçurumlar vardır. Kısacası işçi sınıfını güzel günler değil, zor ve kahırlı günler bekliyor. **Elbette işçi sınıfı da elini kolunu bağlayıp oturmayacak, oturmamalı!** Daha fazla yan yana gelmeli, birliğimizi ve dayanışma ağlarımızı güçlendirmeliyiz. Bu yılın Ocak ayında daha yüksek ücret zammı talebiyle başlayan eylem dalgasının geri dönmesi, grev ve direnişlerin sayısının artması, bunlara öğrencilerin tepkisinin eşlik etmesi mümkündür! **Keza hayat pahalılığına karşı işçi sınıfının tepkisini örgütlü bir şekilde dışa vurması çok önemlidir ve bu noktada mücadeleci sendikaların büyük sorumluluğu vardır.**

Başladığımız noktaya dönersek, dünya genelinde emekçilerin tepkisinin yükselip "hoşnutsuz yaz" eylemlerinin "isyankâr kış"a dönüşmesi engellenemez. Kapitalist sömürü düzeni emekçi insanlık için tam anlamıyla cehennem koşulları yaratmıştır. **Mevcut teknolojiyle 10 milyardan fazla insanın karnını doyurmak, daha iyi yaşam koşulları sağlamak, açlığı ve hastalığı yüzünden kazıyıp atmak ve işgünü 4 saate indirerek herkese iş vermek mümkün!** Ancak böyle bir dünya kurabilecek nesnel

olanak olmasına rağmen insanlık aklıyla, işsizlik ve yoksullukla boğuşuyor, acı çekiyor! İngiliz Romancı Charles Dickens, İki Şehrin Hikâyesi adlı romanında 1789 Fransız Devrimini hangi koşulların doğurduğunu anlatırken dayanılmaz çelişkileri şöyle betimliyordu: "Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü; akıl çağıydı, akılsızlık çağıydı; inanç devriydi, inançsızlık devriydi; aydınlık mevsimiydi, karanlık mevsimiydi; ümidin baharıydı, ümitsizliğin kışıydı; önümüzde her şey vardı, önümüzde hiçbir şey yoktu..." Bugünkü dünyayı tanımlamak istesek benzeri cümleler kuramaz mıyız? Tükenmiş ve sayısız sorunu insanlığın başına bela etmiş kapitalizm yıkılmadan yarınlar daha iyi olmayacak, tersine emekçilerin yaşam koşulları daha da kötüleşecek, doğa daha fazla talan edilecek, toplumsal sorunlar daha fazla içinden çıkılmaz hale gelecek. Son 20 yıldır ardı ardına sökün eden emekçi isyanları, insanlığın kapitalizmden kurtulma arayışının bir ifadesidir. **Kapitalizmin insanlık için yarattığı kış, ancak işçi sınıfının bu sistemi tarihin çöplüğüne göndermesiyle bahara dönüşebilir. ■**

Bitcoin Deyip Geçme!

Kripto para denilince akla ilk olarak bitcoin gelse de dünyada binlerce kripto para çeşidi var. Türkiye’de yaklaşık 6 milyon kadar insanın kripto para yatırımı olduğu tahmin ediliyor. Pek çok işçi elindeki üç kuruşu arttırabilmek için bitcoin ve benzeri kripto paralara yatırım yapıyor. Hemen her fabrikada çay ve yemek molarlarında, servislerde elindeki cep telefonuna gömülmüş vaziyette aldığı coinlerin durumuna bakan işçileri görmek mümkün. Adeta ganyan bayinin kişiselleşmiş bir biçimi söz konusu. Bu durum işçilerin çoğu için normal, alışıldık bir durumdur. Ama aslında bu işin çok ilginç yanları var. **Mesela kripto para piyasasını çok yakından takip eden işçilerin çoğu sıra siyasete geldiğinde siyasetten anlamadıklarını ya da siyasetle ilgilenmediklerini söyleyebiliyorlar. Oysa bitcoin ya da genel adıyla kripto para demek zaten siyaset demek!**

İşçi Dayanışması’nda sıklıkla siyasetle yaşamımızın tüm alanları arasında kopmaz bir bağ olduğunu vurguluyoruz. Kapitalist sistemin yarattığı savaş, iklim krizi gibi büyük sorunlarla ekmeğimizin küçülmesi arasında doğrudan bir bağ olması gibi! Çünkü kapitalizm, tüm ülkelerin küresel üretim zinciriyle birbirine bağlandığı bütünleşmiş bir dünya ekonomisi yaratmıştır. **Ekonomi ise siyasetten bağımsız değildir. Siyasal alandaki tüm gelişmeler ekonomiyi, ekonomi de siyaseti etkiler, belirler. Yani ekonomi konuştuğumuzda aslında siyaset konuşuruz!**

Dünya siyaseti ve ekonomisi de bizim soframızdaki ekmeği belirler. **Dolayısıyla bitcoine yatırım yapan biri istediği kadar “ben siyasetle ilgilenmiyorum” desin, siyaset onun bitcoine yatırdığı üç kuruşla yakından ilgilenir!** Mesela enflasyonun yükseldiği, para biriminin hızla değer kaybettiği ülkelerde insanlar gelirlerini koruyabilecekleri bir yol arayışına giriyorlar ve popülerliği artan kripto paraya yöneliyorlar. Türkiye’de ise siyasi iktidarın uyguladığı yoksullaştırma politikası nedeniyle reel ücretleri düşen işçiler; mücadele ederek ücretlerini arttırmak yerine, “iyi kazandırdığı” propagandası yapılan bitcoin gibi kripto paralara yöneldiler. Hatta bir ara bankalardan kredi çekerek bitcoine yatıranlar bile oldu. Sayıları azalsa da kriptoya yönelim sürüyor. **Bir nevi dijital saadet zinciri gibi işleyen kripto para borsasında bir coine ne kadar çok insan para yatırır o coinin değeri o kadar çok artar.** Oysa bir işçi önderinin (Marx) dediği gibi “hiçten hiç doğar.” Yani paradan para kazanılıyormuş gibi

görünebilir ama gerçekte biri kazanıyorsa bir diğeri muhakkak kaybediyordur. **Üstelik kripto para piyasası tek bir ülkeyle sınırlı olmayan küresel bir piyasadır. Yani tüm dünyada yatırım yapan kişilerin piyasaya girmesi veya çıkması coinlerin değerini etkiler.** Nitekim geçtiğimiz Kasım ayında 67 bin doları aşan bitcoin şimdilerde 20 bin dolar bandına gerilemiş durumda.

Küresel kripto para piyasası başta ABD olmak üzere dünya ekonomisinin başını çeken ülkelerin politikalarından etkileniyor. **Mesela geçtiğimiz yıl Eylül ayında Çin Merkez Bankası kripto paralarla yapılan tüm işlemleri yasaklama kararı aldıktan sonra bitcoin yüzde 5 değer kaybetmişti. Keza ABD Merkez Bankası FED’in faiz artışına gitmesi kripto para piyasasını olumsuz etkiledi.** 2020 krizi patlayıp pandemiyle birleştiğinde, ekonomik çöküşü önlemek için FED piyasaya trilyonlarca dolar sürmüştü. Şimdi piyasadaki dolarları toplamak ve enflasyonun yükselmesini dizginlemek için faiz artırımına gidiyor. Üstelik FED’in faiz arttırma kararının ardından Ortadoğu’dan Latin Amerika’ya pek çok ülkenin merkez bankaları da benzer kararlar aldılar. Hâl böyle olunca da düne kadar faizlerin sıfır veya düşük olduğu ülkelerde şimdi insanlar paralarını hem daha güvenli gördükleri hem de kazanç sağlayabilecekleri alanlara taşıyarak kripto para gibi riskli yatırımlardan kaçıyorlar. Dünyadaki ekonomik ve siyasal gelişmeler, yeni katılımların düşmesi, olanların çıkma eğilimi göstermesi kripto paraların değerinin düşmesine neden oluyor. **Peki FED neye göre faiz arttırıyor ya da piyasaya para sürüyor? Çin Merkez Bankası neye göre ve neden kripto para işlemlerini yasaklıyor? Tüm bunlar egemenlerin kendi çıkarlarını güderek hareket etmesinden yani siyasetlerinden bağımsız değildir.**

Kapitalizmin yarattığı ekonomik kriz, savaş, pandemi gibi sorunlar, devletlerin ve iktidarların aldığı kararlar, izlediği politikalar kripto para piyasası dâhil her şeyi ama her şeyi belirliyor. **Dolayısıyla “ben siyasetle ilgilenmiyorum” diyerek kabuğumuza çekilemeyiz.** “Ekmeğimin derdindeyim” diyen işçi, bilmelidir ki egemenlerin aldığı ekonomik ve siyasi kararlar nedeniyle ekmeği küçülüyor! Öyleyse **bitcoinden medet ummak, “ben siyasetle ilgilenmiyorum” demek yerine siyaset yapalım ama kendi siyasetimizi yani işçi sınıfının siyasetini yapalım!** Bunun için de örgütlenmek, bir araya gelmek, dayanışma içinde olmak zorundayız! ■

Toplumun Gelişmesi Sadece Teknolojiyle Olur mu?

İnsanlar ateş yakmayı keşfettiğinde hayat daha kolay hale geldi. Isınmaya ve ortamı aydınlatmaya başladılar. Yiyecekleri pişirerek tükettiler, kendilerine koruma sağladılar, madenleri eriterek av aletlerini şekillendirdiler. Keza tekerlek de insanlık tarihi açısından devrim niteliğinde icatlardandır. İnsan, taşıyabileceğinden daha fazla yükü, daha az güç harcayarak, daha hızlı şekilde taşımaya başlamıştır. Yazının keşfi ise insanlığın en önemli sıçramalarından biridir. İnsanlığın birikimleri bu sayede nesilden nesile aktarılacak günümüze ulaşmıştır. Bu keşif ve icatlardan günümüze çok şey değişti. O zamanlar insanlar meraklı ve korku dolu gözlerle yıldızlara, çakan şimşeklere bakıyordu. **Bugün ise uzaya çıkılıyor, Mars'a araç indiriliyor, uzaya gönderilen teleskoplar sayesinde yeni galaksiler keşfediliyor.** Bir tuşla dünyanın diğer ucuna kütüphaneler dolusu bilgi gönderilebiliyor, yapay zekâ sayesinde her alanda robotlar kullanılabilir.

Bütün bu gelişmelere bakarak bilim ve teknolojinin muazzam bir aşamaya ulaştığını söylemek mümkün. **Peki, bilim ve teknolojinin gelişmesi toplumun da aynı ölçüde gelişmesi anlamını taşır mı?** Ahmed Arif'in ünlü dizeleriyle cevap verelim: "Düşün, uzay çağında bir ayağımız/Ham çarık, kıl çorapta olsa da biri..." **Bugün ileri teknoloji sayesinde tüm insanlığın karnını doyuracak üretim yapabilir; açlığı, yoksulluğu, işsizliği, hastalıkları ortadan kaldırmamız mümkün ama kapitalizm buna izin vermiyor.**

Kapitalizmde her şey kâr için üretilir. Bilim ve teknoloji de öyle. Sermaye sahipleri kârlı değilse ne ekmek üretir ne de ilaç... Öte yandan insanları acıya, gözyaşına ve kana boğan silahlar üretmekten geri durmazlar. Çünkü çok kârlıdır. **Bir milyardan fazla insanın açlık çektiği, Afrika'dan Asya'ya insanların basit hastalıklardan kırıldığı dünyamızda devletler, silaha 2 trilyon dolar harcıyor.** Muazzam bir zenginlik potansiyeli olan bilim ve teknoloji bu düzende yıkıcı bir güce dönüştürülmüş durumda. Düşünebiliyor musunuz, bugün dünya genelinde 500 binden fazla bilim insanı savaş sanayisinde çalışıyor. **Öte yandan çocukları SMA hastası olan anne ve babalar çaresizce tedavi parası topluyor.**

Bilim, ortak deneyimlerin ve bilgi birikiminin üzerinde yükselmiştir, öz olarak tüm insanlığın malıdır. Ancak kapitalizmin esiri olduğu için insanlığın değil, sermayenin çıkarları için kullanılıyor. Bu nedenle toplum bilim ve tek-

nolojiden mümkün olan düzeyde nasiplenemiyor, onunla aynı oranda gelişemiyor. İnsanların ileri teknolojik araçları kullanması insanlığın kültürel seviyesinin gelişmesi, açlık ve yoksulluğun yeryüzünden silinmesi, insanlığın yücelmesi anlamına gelmiyor. **Ne büyük çelişkidir ki insanlaşmanın itici gücü olması gereken teknoloji, kapitalizm altında insanın emeğine, kendisine, topluma yabancılaşmasını arttıran bir faktör olarak karşımıza çıkıyor.**

Bilimsel bilginin kaynağı olan kitaplar Ortaçağ'da egemen sınıfın parçası olan Kilise tarafından toplanıp kilitli dolaplarda saklanıyordu. Çünkü Kilisenin otoritesini sarsacak bu bilgilere toplumun ve özellikle de aydınların ulaşması istenmiyordu. **Bugün ise doğru bilgi, bir bilgi çöplüğünün içinde saklı!** Bu düzende teknoloji; yazılı, görsel ve sosyal medya aygıtları sömürücü egemenler tarafından kontrol ediliyor. Bu yüzden emekçiler manipülasyonlara ve yalanlara karşı savunmasız hâle geliyor. **Mesela gençler ellerindeki cep telefonuna, buradaki sanal dünyaya o denli gömülüyorlar ki, çok işlevli olan iletişim teknolojisi gençleri asosyalleştiren, alıklaştıran, sosyal yaşamdan koparan bir araca dönüşebiliyor.** Dünyanın bir ucundaki olaylardan anında haberdar olmamızı, fiziksel sınırları aşarak akla gelebilecek her türlü bilgiye erişmemizi, pek çok işlemi bir tıkla gerçekleştirerek zamandan tasarruf etmemizi sağlayan internet emekçileri zehirleyebiliyor. **Cep telefonu ve internet erişimi olan bir işçi, jelibon madeni bulunduğu hiç sorgulamaksızın inanabiliyor!**

Sermaye sınıfı için önemli olan maksimum kâr elde etmek ve sömürü düzenini devam ettirmektir. Bunun için emekçilerin dayatılan koşullarda çalışmayı kabul etmesi, kapitalizmi sorgulamaması, örgütlenme fikrinden korkması, sınıf bilinci kazanmaması, dayanışmadan ve hakları için mücadele etmekten uzak durması istenir. **Bunun olabilmesinin koşulu kitleleri uyuşturmak, manipüle etmek, robotlaştırmak, kendine ve topluma yabancılaştırmaktır.** Ve egemenler teknolojiyi bunun için kullanıyorlar. Bu nedenle bilim ve teknolojinin gelişmesi, otomatik olarak toplumun ve insanın geliştiği anlamına gelmiyor. **Emeği esaret altına alan, bilim ve teknolojiye de pranga vuran kapitalist sömürü düzeni yıkılmalıdır.** İşte o zaman bilim ve teknoloji insanlığın dünyayı bir yeryüzü cennetine çevirmesi için kullanılacaktır. ■

Toplum, Gençlik ve Anlam Sorunu

1980'lerde İngiltere'de kadın bir başbakan iktidardaydı, adı da Margaret Thatcher'dı. **Bu kadın başbakan emekten, işçiden, toplumdansa ne varsa ona düşmandı.** İngiltere'deki işçiler ona "süt hırsızı" derlerdi. Çünkü daha henüz Eğitim ve Bilim Bakanıken yaptığı ilk iş, 7 ilâ 11 yaşındaki çocuklara ücretsiz dağıtılan sütü kesmek olmuştu. Başbakanlığı döneminde işçi sınıfının ekonomik ve sosyal haklarına saldırdı, yok etti. Tepeden tırnağa bencillik üzerine kurulmuş kapitalist sistemin bu azılı temsilcisi, **bireyciliği ve rekabeti kışkırtmak için şöyle diyordu: "Toplum diye bir şey yoktur!"** Bugünkü ekonomik ve siyasi sistemin yani kapitalist düzenin temsilcileri durmaksızın "toplum" düşüncesine saldırır, bireyciliği ve rekabeti özgürlük diye yutturmaya çalışırlar. **Oysa toplum yoksa insan da yoktur!** Toplumdan kopan ve yabancılaşan insan sudan çıkmış balığa döner, hastalanır!

Şairin dediği gibi yalnız insan hiçbir yere ulaşmayan merdiven gibidir. İnsan varlığını ancak bir toplumun içinde anlamlandırabilir. **Ancak toplumun bir parçası olduğunda, yararlı olduğuna bildiğinde, değer gördüğünde "anamlı bir varlığım" duygusunu hissedebilir.** Ama paranın adeta "ilah" katına yükseltildiği, insanın insanı ezip sömürdüğü, insanın değersizleştirildiği kapitalist düzende bu duygular gerçek manada yaşanmıyor. Bugünkü iletişim teknolojisinin de etkisiyle görünür olma ihtiyacı, kimlik bunalımı, buna eşlik eden tatminsizlik ve kendini gerçekleştirememeye durumu çıkıyor ortaya. Aslında bu gerçek manada bir krizdir ve özellikle gençler bu krizi iliklerine kadar hissediyor. Varlıklarının anlamlı olduğunu, değerli olduklarını hissetmek, görünmek, "ben varım, buradayım" demek istiyorlar.

Bir araştırma kuruluşu, yakın zamanda Türkiye'deki insanların yaşamlarına ilişkin bir rapor yayınladı. Buna göre, öfkelenmede dünya ikincisiyiz, üzüntü ve strese üçüncü! Mutlu hissetmekte kaçınıcıyız dersiniz? **Dünya 120'ncisi! Son 24 saatte yeni bir şey öğrenmek konusunda 121'inciyken, "sırt üstü yattım dinlendim" klasmanında dünya 119'uncusuyuz.** Bu verileri sadece birer sayıdan ibaret görüp geçiştirebiliriz. Ama bilmeliyiz ki bunların her biri yaşamımızda ne kadar büyük bir boşluk ve sorun olduğunun ispatıdır. Hayat boşluk tanımaz derler. Peki, insanlar veya gençler hayatlarındaki bu boşluğu nasıl dolduruyorlar? **Pek çok genç zamanını sadece dizi**

izleyerek tüketiyor, takıntı seviyesinde makyaj ve giyimle uğraşiyor, sosyal medya üzerinden kendisini göstermeye çalışıyor. Sosyal medyada inşa ettiği sanal kimlikle gerçek kimliğinin veya fiziksel durumunun keskin bir şekilde farklı olmasının getirdiği çelişkilerle boğuşuyor, hastalanıyor. Tüm bunlar sizce de büyük bir soruna işaret etmiyor mu?

Eskiler tekâmül derler yani olgunlaşma, gelişme! Bugün ise bir tamamlanamama ve olgunlaşamama sorunu var. **Milyonlarca gencin ne bir işi, ne hayatını sürdürceği bir ücreti, ne de anlamlı bir uğraşı var. Adeta varoluşsal bir kriz yaşanıyor.** Kültürel arka plan yok, kendini tanıyabilme ve yeteneklerini geliştirebilme fırsatı yok. Ancak insan sosyal bir varlıktır. Yukarıda bahsettiğimiz "süt hırsızı"nın dediğinin aksine, insan toplum denen denizde nefes alıp verir. İnsanın sosyalleşme ihtiyacı ortadan kalkmaz. Sözünü ettiğimiz sorunlardan dolayı bir taraftan sanal ve asosyal bir kimlik gelişirken, öte taraftan da kendini gürültülü veya uç biçimlerde sergileme söz konusudur. **Son senelerde psikolojik sorunların veya depresyonun artmasında tüm bu saydıklarımızın etkisi yok mu? Ya siyasal iktidarın özgürlükleri yok ederek toplumu ve genç kuşakları nefessiz bırakmasının?**

Bu sorunlar toplumsal sorunlardır ve kapitalizm altında bir çözümü yoktur. Kapitalizm bir taraftan rekabeti kışkırtıp bireyciliği pompalarken diğer taraftan da bireyi toplumdansa kopartarak paramparça eder. İşte bugün yaşanan buhran, bu çelişkiden kaynaklanıyor. Kariyer masallarının klasiklerindedir; her fırsatta "kendinizi gerçekleştirin" denir. **Oysa toplum olmadan, insan yeteneklerini topluma sunmadan, insanlığın evrensel çıkarları için mücadele etmeden ve böylece kendini anlamlı bir varlık olarak hissetmeden kendisini gerçekleştiremez!**

İnsanı kendisine, topluma ve doğaya yabancılaştıran bir sistem var karşımızda. İnsanı ezen, aşağılayan, varlığını anlamsızlaştırıp nefessiz bırakan bir düzen! Yaşamlarımıza anlam katmak istiyorsak bizi zehirleyen bu sistemi yıkmak için mücadele etmeliyiz. Emekçi gençler sömürüye, adaletsizliğe, kapitalizme karşı işçi sınıfının saflarında mücadeleye giriştiklerinde varlıklarını anlamlandırmaya ve kendilerini değerli hissetmeye başlar. **Gençlik ancak bu sisteme karşı durma cüretini kuşanabilirse yaşamındaki boşluğu doldurup anlam bulabilir! ■**

Pasifik'te Bir Bulut ve Japon Balıkçısının Sözü

Latince adı “Mare Pacificum” yani “Barışıl Deniz” olan dünyanın en büyük okyanusudur Pasifik. Fakat adının anlamının aksine nice savaflara ve acılara tanık olmuştur. İkinci Dünya Savaflının sonunda ABD tüm rakiplerini korkutmak, dünyanın mutlak gücü olduğunu göstermek için Japonya'ya iki atom bombası attı. Hiroşima ve Nagazaki'de patlayan bombalar, insanlığın o güne kadar görmediği bir yıkıma yol açtı. **Otlar, ağaçlar, hayvanlar yani canlı olan ne varsa kavruıldı, yok oldu. Geride kalanlar ise dinmek bilmeyen acılara mahkûm oldular. Radyasyon havayı, toprağı, suyu zehirledi.** Kapitalistlerin kâr hırsı, güç ve zenginlik hevesleri yüz binlerce insanın katledilmesine neden oldu.

İnsanlık tarihine kara leke olarak geçen bu günlerin bir daha yaşanmayacağına dair yeminler edildi. Fakat nükleer silahların üretimi devam etti. ABD, 2. Dünya Savaflının ardından Pasifik'te bulunan Marshall adalarının hâkimiyetini ele geçirmişti. İkiyüzlüce silahsızlanmaktan söz eden ABD, 1946-1958 yılları arasında Marshall Adaları'nda tam 67 kez nükleer bomba denemeleri gerçekleştirdi. **Bu denemelerin en dehşet vericisi Mart 1954'te Bikini Adalarında gerçekleştirilen hidrojen bombası testiydi. Atılan hidrojen bombası Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan bombalardan bin kat daha güçlüydü.** Bomba gökyüzünde mantar şeklinde bir bulut oluşturmuştu. Bu bulutun rüzgârla birlikte yayılan radyoaktif serpintileri hem okyanusa hem de etrafındaki adalara ulaşmıştı. O sırada **okyanusta bir Japon balıkçı gemisi bulunmaktaydı.** Gemideki 23 kişi, hidrojen bombasının ortaya çıkardığı toz bulutundaki radyasyondan zehirlendi. Balıkçıların yaşamı artık hiçbir zaman eskisi gibi olmayacaktı.

Yaşamını işçi sınıfı davasına adayan Nâzım Hikmet, bu felaketten iki yıl sonra, dünyadaki barış mücadelesine katkı sunmak için yazar balıkçıların türküsünü. Nâzım Hikmet'e “Japon Balıkçısı” şiirini yazdıran bu felaket, kapitalist efendilerin insanlığa yaşattığı cehennem bir kesitidir. Şöyle başlar dizelerine: “Denizde bir bulutun öldürdüğü Japon Balıkçısı genç bir adamdı. Dostlarından dinledim bu öyküyü. Pasifikte sapsarı bir akşamdı.”

Nâzım bu şiiri Japon balıkçılarının ağzından yazar. **“Balık tuttuk yiyen ölür, elimize değen ölür”** dizeleri “Şanslı Ejderha 5” adlı bu gemideki Japon balıkçıların

sesidir. O ses keskin bir ısıklık gibi “Tuzla, güneşle yıkanan/ Bu vefalı, bu çalışkan/ Elimize değen ölür” diye devam eder. **Nâzım üretken, hünerli ellerin sahibi olan balıkçıların iç çekişlerini anlatır şiirinde.** İnsanlık tarihinin yüz binlerce yıllık emeğinin şekillendirdiği insan eli; ateşi tutuşturmuş, taşı yontmuş, demiri işlemiş, ekmeği pişirmiş, aletler, makineler üretmiş ve bu sayede insanlık ileriye doğru büyük sıçramalar gerçekleştirmiştir. **Kapitalizmin açgözlülüğü ise bolluğu, bereketi ve yaşamı yeniden üreten elleri ölüme mahkûm etmiştir.**

Devam eder ses: “Badem gözlüm beni unut/ boynuma sarılma gülüm benden sana geçer ölüm...” Pul pul balıkları ağlardan toplarken, kim bilir belki de geleceği düşlerken, Japon balıkçısı “Çürük yumurtadan çürük, benden yapacağım çocuk” diye seslenir eşine, kederlenir Nâzım'ın şiirinde. Bunu balıkçıya laf olsun diye söyletmez Nâzım. **Radyasyona maruz kalan adalılar yıllarca acı çekerler, bebekler sakat veya ölü doğar. Öyle ki, kadınlara doğumdan sonra bebeklerinin gösterilmediği söylenir.** Denizanasına benzetilen, canlı bile olmayan bebeklerinin... Emperyalist savaşın insan soyunun sonunu getirebilecek vahşetini anlatır Nâzım. Şiirinde anlattığı Japon Balıkçısı genç bir adamdı. Onun bir adı vardı: Kuboyama Aykiçi. Felaketten 6 ay sonra büyük acılar içinde yaşamını yitirdi. Diğer balıkçıların çoğunluğu aradan geçen yıllar içinde kanser ve benzeri ölümcül hastalıklara yakalanarak öldüler.

Kapitalistler yarattıkları felaketlerden ders çıkardıklarını, bir daha aynı acıların yaşanmayacağını söylediler. Peki, ne oldu? Balkanlar, Afganistan, Irak, Suriye, Yemen, Libya, Ukrayna... Emperyalist savaş genişleyerek devam etti, ediyor. Nâzım'ın Japon balıkçısına söylettiği trajik sözler dünden bugüne, bir diyardan başka diyara uzanıyor. **Bugün emekçi insanlığın kapitalizmin karanlık denizinden kaçacakları güvenli bir limanı yok.** Aksine insanlığa ölümden başka bir şey vaat etmeyen kapitalist sistem bir girdap gibi insanlığı dibe çekerek nefessiz bırakıyor.

Nâzım, “İnsanlar ey nerdesiniz?” diye seslenerek bitirir şiirini. Yani şunu sorar: “Savaflara, katliamlara ve insanlığa yaşatılan felaketlere karşı mücadele etmek için daha neyi bekliyorsunuz?” ■

İşçiler Boyun Eğmiyor, Eğmeyecek!

Cumhuriyet tarihinin en büyük yoksullaştırma dalgası işçi sınıfını vururken, Türkiye'nin dört bir yanında düşük ücretlere, çalışma koşullarının ağırlaştırılmasına, hak gasplarına karşı işçilerin mücadelesi sürüyor. Temmuz ayında sağlık emekçilerinin öfkesi sokağa taşıdı. Ülkenin dört bir yanında iş bırakan on binlerce sağlık emekçisi: “Yaşatırken Ölmek İstemiyoruz” dedi. 6 Temmuzda **Doktor Ekrem Karakaya**'nın Konya Şehir Hastanesinde bir hasta yakınının silahlı saldırısı sonucu hayatını kaybetmesi, sağlık emekçilerin sabrını taşırdı. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin artmasına, ağır çalışma koşullarına ve siyasi iktidarın umursamazlığına karşı onlarca kentte acil hizmetler dışında iş bırakma eylemleri ve protesto yürüyüşleri yapıldı. Açıklamalarda siyasi iktidarın sağlık politikaları teşhir edilirken, sağlıkta şiddete karşı mücadelenin büyütüleceği vurgulandı.

Çeşitli fabrikalardan metal işçileri de sendikalaşma hakları için mücadelelerini sürdürüyor. Kocaeli/Dilovası'nda faaliyet gösteren **ASEN Metal** fabrikasında sendikalaştıkları için işten atılan işçilerin DİSK/Birleşik Metal-İş Gebze 1 No'lu Şube öncülüğünde başlattıkları direniş ikinci ayını geride bıraktı! Manisa'da bulunan **Termokar Klima** fabrikası işçileri de sendikalaşma mücadelelerini kararlılıkla sürdürüyor. Birleşik Metal-İş üyesi 6 işçi, kazanılmış davalara rağmen patronun saldırılarına devam etmesi üzerine fabrika önünde direnişe başladı. **Smart Solar** işçileri ise patrona geri adım attırdı. Kocaeli/Gebze'de bulunan fabrikada kötü çalışma koşullarına karşı Birleşik Metal-İş Gebze 1 No'lu Şubesine üye olan işçiler, bir işçinin işten atılması üzerine üretimi durdurarak patrona geri adım attırdılar. İşten çıkarılan işçi işbaşı yaptı. İşçiler şimdi de TİS hakları için mücadele ediyorlar.

Türkiye Kömür İşletmelerine bağlı Soma Ege Linyitleri bünyesinde linyit kömürü üretimi yapılan **Eynez**'de, açık ocak bölgesinin bir bölümünün özelleştirilmek istenmesine karşı iş bırakan madenciler Ankara'ya yürüyüş başlattılar. Manisa Kırkağaç'ta Jandarma tarafından önleri kesilen işçilerin mücadelesi sürüyor.

İstanbul/Sarıyer Belediyesi işçileri belediye yönetiminin düşük zam dayatmasına karşı greve çıktı. İşçiler,

“amacımız bizden sonrakiler için iyi çalışma koşulları bırakmak” diyor. **UID-DER**'in de yalnız bırakmadığı DİSK/Genel-İş üyesi işçiler, grevlerini coşkuyla sürdürüyor. Toplu sözleşmede anlaşma sağlanamaması üzerine greve çıkan Türk-İş/Kristal-İş üyesi **Atışkan Alçı** işçileri de hakları için mücadele ediyor. Eskişehir'deki fabrika önünde grevlerini sürdüren cam işçileri “**Mutlaka Kazanacağız**” diyor.

Sivas/Kangal'da bulunan **Termik Santral** işçileri patronun sefalet zammı dayatmasına karşı iş bıraktı. Ücretlerine yüzde 50 oranında zam talep eden işçilerin direnişi, esnaf ve çevre halkının da desteğiyle kararlılıkla devam ediyor. İzmir Çiğli ve Menemen'de bulunan **TPI Composite** fabrikalarında Petrol-İş Sendikasına üye 3600 işçi patronun asgari ücret zammı+yüzde 5 zam teklifine karşı üretimi durdurdu. Patronun işten atma saldırılarına ve jandarmanın baskısına boyun eğmeyen işçilerin kararlı mücadelesi kazanım getirdi. TPI patronu atılan tüm işçilerin geri alınmasını, çalışılmayan günlerin ücretini ödemeyi ve asgari ücret zammına ilave olarak yüzde 15 oranında zam yapmayı kabul etti.

Fabrikayı kapatma kararı alan **ETF Tekstil** patronunun kademeli işçi çıkarmaya başlaması, kıdem ve ihbar tazminatlarını gasp etmeye çalışması üzerine Türk-İş/DERİTEKS üyesi işçiler İstanbul/Tuzla'da bulunan fabrika önünde direnişe başladı. Çoğunluğu kadın olan ETF işçileri “**Kazanılmış Haklarımız Gasp Edilemez**” diyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesinde taşeron şirket bünyesinde **Evde Sağlık ve Bakım Hizmetinde** çalışan 31 işçi işten atılmalarının ardından direnişe geçti. Taşeron çalışmaya son verilmesi, işten atılan işçilerin geri alınması ve kadrolu çalışma talebiyle belediye önünde oturma eylemi başlatan işçiler, talepleri karşılanana kadar mücadeleye devam edeceklerini söylüyorlar.

Düzce'de bulunan **MAS-DAF** Makine'de Birleşik Metal-İş Sendikasında örgütlenen işçiler, sendikal haklarının tanınması ve toplu sözleşme görüşmelerinin başlatılması talebiyle iş durdurdular. 12 yıldır sendikalaşma mücadelesi veren ve patronun yalanları ve baskıları karşısında sabrı taşan işçiler, 19 Temmuzdan bu yana fabrikayı terk etmiyorlar. ■

Rajapaksa Hanedanlığı Yıkıldı

Ama Daha Fazlası Gerek!

Hindistan'ın güneydoğu ucunda, haritada bir gözya-şısı damlası gibi görünen bir ada ülkesi Sri Lanka. 22 milyon nüfuslu bu ülkede işçi sınıfı ve emekçi halk Mart ayında bir isyan başlattı. Emekçiler geçmişte "Raja" yani kral dedikleri ve sınırsız destek verdikleri Mahinda Rajapaksa'nın başbakan, kardeşi Gotabaya'nın devlet başkanı olduğu tek aile iktidarını yıktılar. Başkanlık sarayını ele geçirip bu zaferlerini coşkuyla kutladılar. Rajapaksa ailesinin tüm üyeleri devlet yönetiminden istifa edip ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. **Peki, ne oldu da işçi ve emekçiler korku duvarlarını aşip ilahlaştırdıkları Rajapaksa ailesinin hanedanlığını devirdiler?**

Sri Lanka'da farklı etnik ve dini kökenlere sahip halklar yıllarca barış içinde yaşadılar. Siyasal bağımsızlığın kazanıldığı 1950'lerden sonra, iktidarı Sinhala etnik kökenine ait olan egemenler ele geçirdi. Kendi çıkarlarını egemen kılmak için diğer etnik grupları yok saymaya ve **Sinhala milliyetçiliğini kışkırtmaya başladılar**. Ülkenin gerçek sahipleri olduklarını iddia edip Müslüman ve Hıristiyan azınlıkları yok saydılar; Hindu inancına sahip olan Tamil halkını aşağılayıp şeytanlaştırdılar, halkları birbirine düşman ettiler. **Sinhala egemenler yıllarca yapay kutuplaştırmanın ekmeğini yediler. Ülkeyi gönüllerince sömürüp yağmaladılar. Yoksul halkların sırtından kendilerine lüks ve şatafatlı hayatlar kurdular.**

Kurdıkları saltanatı gözlerden saklamak için emekçilerin ilgisini başka noktalara çektiler. Sri Lanka egemenlerinin uyguladığı dışlayıcı politikaya Tamiller isyan etti ve başlayan çatışmalar 1983'te bir iç savaş boyutuna yükseldi. Rajapaksa ailesi iktidara yükselirken ve iktidarını sürdürürken halklar arasına ekilen bu nefretin ekmeğini doya doya yedi! Demokratik hak ve özgürlük talep eden, kendi dillerini konuşup inançlarını yaşamak isteyen Tamilleri düşman ilan etti. Güya Tamiller ülke ekonomisinin gelişmesini istemiyordu ve bölücüydüler! 2009 yılına gelindiğinde Rajapaksa yönetimi "terörle mücadele" adı altında mazlum Tamil halkını kırımdan geçirdi; çocuk çocuk demeden 40 binden fazla Tamil'i öldürdü, on binlercesini

de sürdü. İrkçilik ve milliyetçilik zehriyle vicdansızlaştırdığı Sinhala halkının bu katliama destek vermesini sağladı. **Öyle ki bir anda Rajapaksalar ülkenin kurtarıcısı ve kahramanı katına yükselmişti!**

Rajapaksalar Tamil sorununu çözdüklerini, ülkeye "barış ve huzur" getirdiklerini propaganda ediyorlardı. Ancak halk huzura kavuşmak bir tarafa yıllar içinde açlığa sürüklendi. Rajapaksa ailesine dayalı yönetim, hızla kendisini olağanüstü yetkilerle donattı; anayasayı istediği gibi yeniden düzenledi. **Öyle ki devlet başkanı Mahinda Rajapaksa, aynı anda birçok bakanlığı yönetiyordu.** Böylece **bu ailenin fertleri devlet kaynaklarını sınırsızca yağmalamaya başladılar, rüşvet ve yolsuzlukla daha da zenginleştiler.** Devlet kaynaklarını kendilerine aktarmak için "çılgın inşaat projeleri" geliştirdiler ve bu çılgınlığa karşı çıkanlara vatan haini damgası yapıştırdılar. **Rajapaksa ailesi ile onların etrafındaki sermayedarlar, devlet üst bürokrasisi ve din adamları zenginliklerine zenginlik katarken halkın sefaleti büyüdükçe büyüdü.** Ülke borç batağına, hatta iflase sürüklendi. Çok tanıdık, öyle değil mi?

Başta gıda olmak üzere temel tüketim mallarında ciddi boyutlara varan kıtlık ortaya çıktı ve sonunda halkın sabrı taşı. Emekçiler Sinhala, Tamil, Müslüman ayrımı yapmadan hep birlikte meydanlara döküldüler. **Başkanlık sarayının düşmesinin ardından Rajapaksa ailesi ülkeyi terk etti, devlet başkanı Gotabaya bir gemiyle kaçtı!** Emekçiler işsizlik ve yoksulluk sorununun çözülmesini, yolsuzluk ve yağmanın önlenmesini, demokratik hakları güvence altına alan bir anayasa yapılmasını talep ediyorlar. Ne var ki kapitalist düzende bu istekler kalıcı olarak hayata geçirilemez! İşsizlik, yoksulluk, yolsuzluk sorunu ancak kapitalist sömürü düzeni yıkılırsa çözüme kavuşur. Demokratik haklar ise ancak **işçi demokrasisiyle** güvence altına alınabilir. Sri Lankalı emekçiler iktidarı devirdiler ancak henüz kendi iktidarlarını kurabilecek bir örgütlülüğe sahip değiller. **Fakat ne olursa olsun, bir gün mutlaka tüm sorunların çözümü için bir devrim gerektiğini kavrayıp harekete geçecekler!** ■

Dünya İşçi Sınıfı Hoşnutsuz!

Girdaba dönüşen sorunlar dünya genelinde emekçilerin yaşamını katlanılmaz hale getirirken, beraberinde düzene karşı öfkeyi de büyütüyor. İşçi sınıfının ve emekçi halkın haklı öfkesi dünyanın pek çok yerinde meydanlara taşıyor. Ekvador'dan Sri Lanka'ya, Macaristan'dan Arjantin'e, Panama'dan İngiltere'ye gezegenimize "hoşnutsuz yaz" damgasını basıyor.

Enflasyon dünya genelinde yükseliyor, reel ücretler eriyor, işçi sınıfı yoksullaşıyor. Egemenler lüks ve şatafatlı hayatlarına devam ederken krizin faturasını emekçilere ödetmeye çalışıyorlar. Hükümetler vergileri arttırıyor, kamu harcamalarını kısıyor, kemer sıkma politikaları uyguluyorlar. Bu yüzden dünyanın birçok ülkesinde emekçilerin öfkesi sokaklara taşıyor. **Arjantin'de işçi ve emekçiler 9 ve 14 Temmuzda iki büyük protesto gösterisi düzenleyerek hükümetin IMF ile anlaşması kapsamında hayata geçirdiği kemer sıkma politikalarına tepki gösterdi. Panama'da da emekçiler 6 Temmuzdan beri yoksulluğa ve yolsuzluklara karşı protesto gösterileri düzenliyorlar.** Nitekim hükümete geri adım attırmayı başardılar.

Vergilerin artmasına ve hayat pahalılığına karşı Arnavutluk'ta ve Macaristan'da da Temmuz ayında kitlesel protesto gösterileri düzenlendi. Dünya işçi sınıfında coşku ve umuda neden olan bu gelişmeler egemenlere korku salıyor. Sri Lanka'da düzeni sarsacak düzeye ulaşan eylemlerse bu korkunun hiç de yersiz olmadığını bir kez daha kanıtlıyor.

Avrupa'da ise kritik sektörlerde önemli grevler yaşanıyor. Haziran ayında on binlerce işçinin katılımıyla gerçekleşen İngiltere demiryolu işçilerinin grevi diğer sektörlerle sızdı ve pek çok grevin tetikleyicisi oldu. Ayrıca tüm engellemelere rağmen Almanya'daki liman işçilerinin grevi sürüyor. Norveç'te enerji işçilerinin grevi de son zamanlarda gerçekleştirilen önemli grevler arasında yerini aldı. Üstelik demokrasinin kalesi sayılan, refah seviyesi sıralamasında üst basamaklarda olan bu ülkelerde

egemenler, işçilerin haklı mücadelesine yasaklar getirmekten, işçilerin karşısına kolluk kuvvetlerini çıkarmaktan geri durmuyorlar. Norveç'te ve Almanya'da işçilerin grevleri yasaklandı. İngiltere'de grevi kırmak için patronlara geçici işçi çalıştırma hakkı tanındı.

ABD'de de durum farklı değil. Sendikal örgütlenmenin yayılıp güçlendiği ABD'de demiryolu işçilerinin toplu sözleşme görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlandı. Grev oylaması egemenleri alarma geçirdi. İşçilerin grev kararı almasının ardından Başkan Joe Biden tarafından grevi yasaklayan bir kararname yayımlandı. Yani grev daha başlamadan egemenlerin eteklerini tutuşturdu.

ABD, Almanya, Norveç... Bu durum egemenlerin fitratını bir kez daha gözler önüne seriyor. Sermaye sınıfının çıkarlarını garanti altına almak için demokrasi maskesini derhal kaldırıp atıyorlar. Hatta Almanya'da işverenler, grev yasağını az buluyor ve "zor süreçlerde bu tür olası itirazları bastıracak olağanüstü hâl kararlarına ihtiyacımız var" diyorlar. **Bunun anlamı açıktır, önümüzdeki dönemde işçi sınıfı ile sermaye sınıfı arasındaki mücadele daha fazla kızışacak!**

Sadece son iki ayda yaşanan bu gelişmeler bizlere çok şey gösteriyor. Dünyanın neresinde yaşarsa yaşasın, işçi ve emekçiler bugün aynı büyük sorunlarla karşı karşıya. Tam bir kader birliği içindedir ve bu da duygudaşlığı ve dayanışma ihtiyacını büyütülmektedir. **Dünya işçi sınıfında, emekçilerde giderek büyüyen bir değişim arzusu var,** çözümsüz kalan sorunlar daha büyük isyanları mayalıyor. Ardı ardına gelen emekçi isyanları, dünya genelinde artan sendikalaşma eğilimi, giderek sıklaşan ve kitlesellenen protesto gösterileri, grevler bunun göstergesidir.

İşçi sınıfının patronlar sınıfına karşı verdiği mücadelede kalıcı zaferler elde edebilmesinin tek yolu örgütlü mücadeleden geçiyor. İşçiler sınıf bilinci kazanmadan, örgütlüklerini güçlendirmeden, uluslararası mücadeleyi ve dayanışmayı örmeden kalıcı zaferler elde edemezler! ■

Adımız, Yerimiz, Sınıfımız

“Bir zaman makinesi olsa ve mesela üç yüz yıl öncesine gidebilsek bugünün dünyasından çok farklı bir dünya ile karşılaşırız.” Böyle başlıyordu İşçi Dayanışması’nın bir önceki sayısında Emekçi Kadın köşemiz. Gelin geçmişe yolculuğumuzu sürdürelim. Mesela 2300 yıl öncesine, Antik Yunanistan’a gidelim. Yani bugünkü Yunanistan topraklarına ve Ege’nin hemen karşı kıyasına.

Hadi gelin önce soyluların gösterişli evlerine uğrayalım. Evlerin efendisi olan soylu erkekler dışarıda, diğer erkeklerle birlikeler. Kimisi bir felsefe okulunda hararetli bir tartışmanın ortasında, kimisi limanda alışverişte, kimisi şenlikte, eğlencede. Soylu kadınlarinsa bir teki bile dışarıda değil, hepsi evlerinde. Evin üst katında “gunaikos” adı verilen, kendilerine ait bir bölmede yaşıyorlar. Dışarıda olup bitenlerden habersiz, sosyal hayattan, misafirlerden yalıtık biçimde bu bölmede yaşayıp gidiyorlar. Yaşadıkları yerle öylesine özdeşleştirilmişler ki Yunancada “kadınlar” anlamına gelen “gynaikon” sözcüğü, evin o bölümünün adından geliyor. Yoksul sınıflardan kadınlar ve köle kadınlarsa nadiren dışarı çıkabiliyorlar. Ama sadece çalışmak ve efendilerine hizmet etmek için! Onları sadece ekinleri toplarken, efendilerinin temizliğini yaparken, yüklerini taşıırken ya da cezalandırılırken görüyoruz. İşte 2300 yıl öncesinde Ege Denizinin iki yakasında manzara kabaca böyleydi...

Belki de şu anda o dönemde kadın olmanın ne kadar zor olduğunu düşünüyor, bir an önce kendi dünyanıza, kendi zamanınıza dönmek istiyorsunuz. Pek de haksız sayılmazsınız. O dönemin evden dışarı çıkamayan, eğitim göremeyen, mirastan yararlanma, boşanma, çalışma hakkından yoksun, adı, fikri, özlemleri önemsiz kadınlarına göre çok daha fazla hakka sahip olduğumuz doğru. O dönemin sadece köle kadınlarına göre değil soylu kadınlarına göre de çok daha “özgürüz.” Hayatımız evlerimizdeki bölmelerden ibaret değil. İşçi sınıfının kadınları, emekçi kadınlar olarak yaşamın her alanında, üretiyoruz. Toplumun ve yasaların kabul ettiği haklarımız var. Ama bu durum yaşamımızın kolay olduğu, mutlulukla geçtiği, gerçek anlamda özgür olduğumuz, özgür hissettiğimiz anlamına gelmiyor. Demek ki daha alınacak çok yol var.

“Gynaikon” sözcüğünü belki de ilk kez duyduk. Ama

aslında bu sözcükten türeyen jinekoloji, jinekolog gibi sözcükleri hepimiz biliyor, kullanıyoruz. Bu durum geçmişin izlerinin dilimizde varlığını sürdürmesinin güzel bir örneği. Peki, Antik Yunan’dan günümüze yansıyan izler sadece sözcüklerde, dilde midir? Kadının adının kadının yerinden geldiği, kadının yerininse evin dört duvarı olarak görüldüğü o günlerden bugüne cinsiyet ayrımcı, erkek-egemen toplumsal zihniyet hâlâ varlığını sürdürmüyor mu? Elbette sürdürüyor. Hatta **içinde yaşadığımız kapitalist düzen geçmiş sömürücü düzenlerden devraldığı erkek-egemen zihniyeti daha da körükleyerek derinleştirmeye devam ediyor.**

Kapitalist düzende kadınlar çalışma yaşamında yerlerini alıyorlar ama evin dört duvarı arasındaki tüm işleri sırtlanmak, çocuklarının bakımıyla boğuşmak zorunda bırakılıyorlar. Erkeklerle eşit iş yapsalar da eşit ücret alamıyorlar. Her alanda ayrımcılıkla yüz yüze bırakılıyorlar. Tüm dünyada toplumun en yoksul kesimlerinin ezici çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Kadına yönelik şiddet kışkırtılıyor, cezasız bırakılıyor, normalleştiriliyor. Kadın bedeni meta haline getiriliyor. Kadınlar toplumun onlara biçtiği rol ve kalıplara uymaya zorlanıyor. Bu kalıpları kırmak, nefes almak isteyen kadınlar aşılanıyor, cezalandırılıyor.

Kapitalizmle birlikte tarih sahnesine çıkan işçi sınıfı tarihin tüm ezilen sınıflarından farklı olarak küresel bir sınıfa haline geldi. Kadınıyla erkeğiyle milyarlarca insan bu sınıfın saflarında birleşti, kaderleri ortaklaştı. Sorunları, çıkarları, özlemleri bir olan emekçilerin kurtuluşu aynı yola bağlandı: Birleşmek ve kapitalizmi yıkmak! Kapitalizm bu yolu tıkamak, ayakta kalmak için işçi sınıfını bölüp parçalıyor, cinsiyet ayrımcılığını körüklüyor. İşte bu nedenle **işçi sınıfının erkeklerinin çıkarları emekçi kadınların baskılanmasında değil mücadeleye katılmasındadır.** Aynı nedenle **emekçi kadınların öfkesinin hedefinde de işçi sınıfının erkekleri değil kapitalizm olmalıdır.**

Biz işçi sınıfının kadınlarıyız. **Bizim adımız emekçi kadın, yerimiz birlik, dayanışma ve mücadele safları!** Biz yerimizi aldıkça işçi sınıfının mücadelesi daha da büyüyecek. Kadınıyla erkeğiyle tüm insanların eşit ve özgür olduğu, sınıfların, sömürünün, cinsiyet ayrımcılığının olmadığı bir dünya kurulacak! ■

Kavanozu Sallayan Kim?

Son dönemde dünya genelinde internet ve sosyal medyada yoğun rağbet gören bir teori var, karınca teorisi. Bu teorinin ne kadar bilimsel olduğu tartışmalıdır ama anlatı siyasal ve toplumsal alanla kesiştiği için ilgi görmektedir. Anlatı şöyle: “Gidin bir çölden 100 tane kırmızı ateş karıncası yakalayın. Daha sonra bir başka topraktan 100 tane siyah karıncayı alın ve bunların hepsini bir kavanozun içine koyun. İlk başta hiçbir şey olmayacaktır. Daha sonra kavanozu elinize alın, oldukça şiddetli bir şekilde sallayın ve tekrar yerine koyun. **Kavanozun içinde bir anda karıncaların birbirleriyle savaştığı bir kaos ortamı göreceksiniz.** Kırmızı karıncalar bunu yapan düşmanın siyah karıncalar olduğunu düşünürken siyah karıncalar bu kaosu nedeni olarak kırmızı karıncaları görmektedir. **Oysa çok iyi bildiğiniz üzere kaosu asıl nedeni sizin ellerinizdir.**” Bu anlatının sonunda şu önemli soru soruluyor: “Kavanozu sallayan kim?” Bu örneği bal gibi alıp bugün karşı karşıya kaldığımız sorunlara da uyarlayabiliriz. İşçi ve emekçiler, örgütlü olmadıkları ve yaratılan kaosu asıl sorumlusunu sorgulamadıkları sürece karıncaların durumuna düşer.

Dolayısıyla **“Kavanozu sallayan kim?”** sorusunu sormak büyük önem kazanıyor. Malum, bu aralar göçmenler hayatımızdaki tüm problemlerin kaynağı olarak gösteriliyor. Neredeyse her gün göçmenlere karşı nefret içeren yeni bir video gündeme düşüyor. Videonun kaynağını araştırdığımızda hiçlikle karşılaşılıyor. Kimi zaman güncel kimi zaman eski videolar yeniymiş gibi anonim hesaplardan internete yükleniyor. Video gündem olduğunda paylaşan hesaplar kapatılıyor. **O sebeple “kavanozu sallayan kim?” sorusunun cevabı bulunmadan atılan her adım dönüp emekçileri, mağdur insanları vuruyor.**

Gözlerinizi kapatın ve tüm dikkatinizi toplayın: Kilometrelerce uzunlukta insan kuyrukları var ileride. Kafilerinde valizleriyle yol boyunca ilerliyor. Yorgun ve yoksul oldukları her hallerinden belli. Terli ve telaşlılar. Her biri arkasında bırakmış dünyasını, yıkıntılar içinde. Yaşadıkları şehirlere füzeler yağmış. Sevdiklerini, canlarını toprağa gömecek zamanları olmamış. Sadece üç beş parça elbise ve dehşetli hatıralarını alıp düşmüşler yollara. Doğup büyüdükları, ekip biçtikleri yerler artık sadece savaş alanı. Suriyeli, Afgan, Ukraynalı savaş mağduru mülteciler bunlar. **Kavanozu sallayan bu insanlar olamaz, zaten mağdur kendileri. Öyleyse “kavanozu sallayan kim?”**

Şimdi bir kez daha kapatın gözlerinizi: Yemyeşil ve bereketli topraklar var ileride. Kilometrelerce uzunlukta akarsular besliyor bu toprakları. Derileri gece gibi karanlık, gözleri yıldızlardan parlak, her biri ceylanlar kadar atik ve aslanlar kadar güçlü insanların yaşadığı bir yer. Burası Afrika. **Ama açlık sarmış her yanı. Sinekler üşüşüyor çocukların gözlerine. Kemikleri görünüyor insanların. Susuzluktan ölenler var.** Elinde silahla gezen çeteler kocaman tarlaları koruyorlar. O da ne! Bir tarafta açlık var diğer tarafta ülke büyüklüğünde kakao tarlaları. Bir tarafta susuzluk var diğer tarafta ülke büyüklüğünde barajlar. **Devasa küresel şirketlerin onlarca yıllığına kiralandığı araziler bunlar.** Kimisinden maden, kimisinden gıda alınıyor. Egemenler sefa sürerken emekçiler sefalet çekiyor. Milyonlarca kara derili düşmüş yola. Doğup büyüdükları, ekip biçtikleri yerler artık sadece savaş alanı. Kavanozu sallayan bu insanlar olamaz, zaten mağdur kendileri. **Öyleyse “kavanozu sallayan kim?”**

Son bir kez kapatın gözlerinizi: İnsanların tüm renkleriyle bir arada olduğu Asya'dayız. Binlerce yıllık yollar baharat kokuyor. Mis gibi bir hava Everest'ten gelip insanları serinletiyor. Ne var ki buraları da parsel parsel bölmüş egemenler. Her biri “buralar benim” deyip silahlarla çevirmiş etrafı. **Milyonlarca insanı dinine, rengine göre bölmüşler, birbirlerine kırdırıyorlar.** Tüm dünyaya giysi üreten atölyelerde milyonlarca işçi sefalet koşullarında yaşıyor. Milyonlarca emekçinin doğup büyüdüğü, ürettiği, ekip biçtiği tarlalar artık sadece savaş alanı. Kavanozu sallayan bu insanlar olamaz, zaten mağdur kendileri. **Öyleyse “kavanozu sallayan kim?”**

Bu sefer gözlerimizi sonuna kadar açıp yaşadığımız dünyaya cesaretle bakalım. **Hatta bu satırları bitirdikten sonra İşçi Dayanışması'nı baştan sona okuyup yeniden düşünelim.** Bir yandan güzeller güzeli bir dünya ve bu dünyayı emeğiyle var eden, dönüştüren ve insanlığa hizmet eden emekçiler, öte tarafta ise sermayelerini büyütme için her türlü kötülüğü yapabilecek sermaye sınıfı var. Açılmalı gözlerimiz! **Koskoca dünyada çocuklarımıza barınacak yer bırakmayan sermaye sınıfını, kanlı temsilcilerini görmeli.** Dünyanın iki sınıfa bölündüğünü görmeli. Bir yanda sömürülen milyarlarca emekçi, diğer yanda dünyanın tüm zenginliklerine el koyan bir avuç açgözlü sermaye sınıfı... **Kavanozu sallayan apaçık ortada değil mi? ■**

Genç Bir Göçmen, Eziklik Duygusu ve Yitirilen Vicdanlar!

■ İstanbul'dan bir üniversite öğrencisi

Yakın zamanda sosyal medya üzerinden bir sokak röportajına şahit olduk. Toplumun nabzını ölçer nitelikteki bu röportajda, pek çok yetişkin insanın 17 yaşındaki Suriyeli bir gence karşı nasıl nefret dolu bir dil kullandığını, yüklendiğini izledik. Göçmenlere karşı alınan ırkçı tutum öyle bir noktaya gelmiş durumda ki gencecik bir insan, topluluktan gelen “**Sen kimsin?**” sorusuna “**Kimim ben? Ben bir insanım**” cevabını vermek zorunda kalıyor.

Bugün dünya genelinde on milyonlarca insan açlık-tan, savaşlardan kurtulma ümidiyle göç etmek zorunda kalıyor. İşte o insanlardan biri de lisede okuyan 17 yaşındaki Suriyeli bir genç. Etrafındaki zorba insanlara karşı kendini tek başına ifade etmeye çalışıyor; ırkçılığa dayanamayıp örgün eğitimi bıraktığını, yarı zamanlı çalışarak dersane ücretini karşılamaya çalıştığını anlatıyor. Ve bir grup insan, bu gence ülkesine dönüp savaşması gerektiğini, bu ülkede bir söz hakkı olmadığını, hatta tacizci olduğunu söylüyor, onu suçlayıp aşağılıyor.

İlginçtir ki göçmen düşmanlığı yapan bu toprakların insanları Avrupa'ya veya Amerika'ya kapağı atmak için fırsat kolluyorlar. Birçoğu da insanı şaşırtan yollar bulup göç ediyor. Üstelik Türkiye'de bir savaş yokken! **2022 yılının ilk yarısında Meksika'nın El Paso sınırından**

■ yaklaşık 9 bin Türkiyeli kaçak göçmen ABD'ye geçti.

Durum bu olmasına rağmen, savaştan ve yıkımdan kaçıp gelen insanlara “neden geldiniz, neden vatanınızı savunmadınız” deniyor; göçmenlere nefret kusularak milliyetçilik gösterisi yapılıyor. **Toplumda öyle bir bastırılmışlık ve ezilmişlik duygusu hâkim ki herkes gücünün yettiğine saldırıyor.** Kapitalizmin yarattığı kötü koşullardan kaynaklanan öfkeyi ve nefreti göçmenlere yöneltiyorlar. Sorunlar karşısında sadece söylenmekle yetinen ve değiştirmek için kılını kıpırdatmayanlar, kendi ezilmişliklerini, bastırılmışlıklarını hayat mücadelesi veren bir genç üzerinden gidermeye çalışıyorlar. **Göçmen, genç, çaresiz**

ve tek başına olan bir insanı ezerek “buranın hâkimi biziz” duygusunu yaşamak hastalıklı bir durumdur. Bu patolojik, bu hastalıklı durum, insanın hem vicdanını hem de mantığını köreltir.

Emekçileri göçe zorlayan, yaşamlarını ellerinden alan, milyonlarca insanı

geleceksiz bırakan ve göçmen düşmanlığını doğuran kapitalist sömürü düzenidir. Bunu anlamak istemeyenler, anlasa bile değiştirmek için en ufak bir çaba göstermeyenler, örgütsüz oldukları için zamanla ırkçı olup çıkarlar! Toplumsal ilişkilerdeki yozlaşma ve zorbalık, bu sömürü düzenini besler. **İnsanların psikolojilerini bozan ve vicdanları öldüren bu düzende temiz kalabilmek ve yozlaşmamak için tek çare örgütlü olmaktır.** ■

Protesto Saygısızlık mıdır Demokratik Hak mı?

■ Ankara'dan bir hemşire

Kardiyoloji doktoru Ekrem Karakaya'nın bir hasta yakını tarafından öldürülmesinin ardından hekimler ve sağlık çalışanları Türkiye'nin her yerinde greve gittiler. Mitingler, protestolar düzenlediler. Doktor Ekrem Karakaya'nın cenazesine giden Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın yuhalanması, biriken öfkenin dışarı taşmasıydı. Sağlıkta şiddetin artmasına ve büyüyen sorunlara tepki duyan sağlık işçileri, siyasi iktidarın sağlık politikalarının icracısı olan sağlık bakanını yuhalamış, alkışlarla, ıslıklarla protesto etmişlerdi. Bunun üzerine yandaş medyada “Sağlık Bakanına büyük saygısızlık” başlığıyla haberler yazıldı. Sosyal medyada ise “Sağlıkçılar tepki göstermekte haklı ama Sağlık Bakanına bu şekilde saygısızlık yapamazlar” şeklinde yorumlar yapıldı. **Peki, bir bakanı veya diyelim ki patronu, üst düzey bir yöneticiyi, bir kurumun temsilcisini yuhalamak gerçekten de saygısızlık mıdır? Nereden çıkıyor böyle bir düşünce?**

Protestonun çok çeşitli biçimleri vardır. **Alkışlamak veya sırtını dönmek de, “insana kıyanlara yuh” demek de, mitingler ve yürüyüşler yapmak da, slogan atmak da veya işçilerin üretimi durdurup haklarını iste-**

Sarı Mehmet Olmak!

■ İstanbul/Esenyurt'tan bir emekçi

“Eşe dosta selam. İnandığım doğruların adamı oldum, böyle yaşadım karınca kararınca. Bu doğruların savaşını daha çok sanatımda yapmaya çalıştım. Kursağıma hakkım olmayan bir tek kuruş dahi girmemiştir.” Böyle diyordu işçi sınıfının yazarlarından Orhan Kemal... Bu sözler, 2 Haziran 1970 Sofya Devlet Hastanesinde yaşama veda etmeden önce söylediği son sözleridir. Yaşamı, öyküleri, romanları ve yarattığı karakterleriyle işçi sınıfına zengin bir miras bırakmış, hayatını insanın insanı ezip sömürmediği, savaşların olmadığı bir dünya mücadelesine adanmış Orhan Kemal'i mücadeleci işçiler hiçbir zaman unutmayacak!

Düşündüm ki Orhan Kemal'i en iyi yarattığı karakterler tanıtır, bu sebeple mürekkebinde can bulan karakterlerden biriyle Ustayı analım istedim. O işçi sınıfının yanındadır ve sınıfı bellidir. Grev öyküsünde anlattığı Sarı Mehmet de fakir fukara işçilerden biridir. Sarı Mehmet dokuma fabrikasında çalışır. Arkadaşlarıyla günde on iki saat çalışmaya zorlanır. **Sarı Mehmet arkadaşlarıyla konuşur, onları birlik olmaya ikna eder ve işgününü sekiz saate düşürme mücadelesine önyak olur.** Fabrikadaki tüm işçilerle direnişe geçerler. Bunu duyan patronun oğlu (Küçük Ağa) Sarı Mehmet ve arkadaşlarının karşısına dikilir. Ateş püskürür Mehmet'e: “Ben senin büyüğün değil miyim? **Ekmek veriyorum sana!**” Sarı Mehmet tokat gibi yapıştırır cevabı: **“Sen, bana ekmek veriyorsun ha? Çalışıyorum ben, alımın teriyle kazanıyorum onu. Bana ekmek veriyormuş. Sen kimsin de bana ekmek vereceksin? Ben çalışmayayım da sen bana ekmek ver... Ulan siz değil**

ekmek, günahınızı bile vermezsiniz bedavadan!”

Bugün de patronlardan sıkça duyarız Küçük Ağa'nın Sarı Mehmet'e söylediklerini: “Ben size ekmek veriyorum, istihdam yaratıyorum, aslında para kazanmıyorum, sizler işsiz kalmayın diye fabrikayı kapatmıyorum...” Bunu bir lütfümüştü, sanki karşılıksız, hayırına yapıyor-muş gibi pişkince söylerler. Sınıf bilinci olmayan çoğu işçi kardeşimiz de buna inanır, ezilir büzülür. **Sarı Mehmet gibi düşünemez. Biz olmazsak çarklar dönmez, şalter iner de üretim durursa patronların cebi dolmaz diye düşünemez.** Bu işte bir terslik yok mu kardeşler?

İşçiler üretmezse patronlar ne işe yarar? Sarı Mehmet gibi patronun karşısında dik durmak, onların palavralarına kulak asmamak, asıl gerçeğin ne olduğunu anlamak, anlatmak, kısaca mücadele etmek bilinçli işçi olmaktan geçer. Bilinç ise örgütlü mücadeleyle açığa çıkar. **Kendi sınıfını tanırısın ve karşındaki patronlar sınıfının ne kadar güvenilir olduğunu, kendi çıkarlarından başka hiçbir şey düşünmediğini kavrarsın.** O zaman Sarı Mehmet gibi ezilmeden büzülmeden hakkını arar, çarkı bozuk bu düzene dur dersin ve mücadele edersin. Açlık sınırı altında kalan ücretlerimizle bu yaşadığımız hayat, hayat değil! Bizler de üreten, emek veren işçiler olarak güzel yaşamayı hak ediyoruz. Ama bunun için çabalamazsak birileri gelip “bu senin hakkın” demez. Hakkımız olanı almak ise birlik olmaktan ve mücadele etmekten geçer! ■

mesi de protestodur. Özetle protesto demokratik haktır! Bakanın yuhalanmasını saygısızlık olarak nitelendirenler, toplumda protesto eylemlerinin çoğalmasından ve demokratik hak arama bilincinin gelişmesinden korkanlardır. Ne yazık ki örgütsüz ve bilinçsiz emekçiler de söz konusu propagandanın etkisinde kalabiliyorlar. Çünkü bu topraklarda insanlar eskiden devleti “baba” gibi görürdü ve bu anlayış modern dönemde de ortadan kalkmış değil. Bu anlayışa göre **devleti temsil edenlere, ağalara, beylere saygıda kusur edilmez, söz söylenmez.** Bu anlayışa göre reaya (halk) boyun eğmeli, bir talepte bulunacaksa bunu da haşa eylemle değil ricayla, “arz ederek” yapmalıdır. Ama tarih nehri aktı, Osmanlı yıkıldı, cumhuriyet kuruldu, sanayileşmeyle birlikte işçi sınıfı büyüdü ve gelişti. Ücretlerin yükseltilmesini, iş saatlerinin düşürülmesini istemek ve bunun için mitingler yapmak, görevlerini yapmayan yöneticileri protesto etmek, kent yaşamının iyileştirilmesini talep etmek demokratik bir haktır! **1980 öncesinde işçi sınıfı muazzam eylem ve protestolar örgütledi; hem ekonomik hem de demokratik haklarını geliştirdi. An-**

cak hak ve demokrasi bilincinin gelişmesinden korkan patronlar sınıfı, 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesiyle tüm kazanımları yok ettiler. Hak ve demokrasi bilincinin gelişmesinin önünü kestiler; “devlet baba” düşüncesini topluma pompaladılar. Bugün toplumda hak ve demokrasi bilinci zayıfsa, protesto saygısızlık olarak görülüyorsa, bilelim ki bunun baş sorumlusu sermaye sınıfı ve 12 Eylül darbecileridir.

Bugünkü siyasi iktidar da kurduğu baskıcı rejimi sürdürmek için hak ve demokrasi mücadelesine karşı çıkıyor. Cezalandırarak ya da örnekte olduğu gibi medya yoluyla karalayarak demokratik hak bilincinin gelişmesinin önüne geçmeye çalışıyor. Her eleştiriye, sosyal medya paylaşımlarına “hakaret var” denerek dava açılmasının nedeni budur. İstiyorlar ki hakkımızı aramayalım, başımızı eğip lütf dilenelim, her yaptıklarını sessizce kabullenelim! Kafamıza çay atıklarında ise sevinelim! Bu yüzden bizi susturmak için hem geçmişten gelen biat kültürüne hem de baskı ve zorbalığa başvuruyorlar. Ama biz “hak verilmez alınır” diyerek demokratik haklarımıza sahip çıkacağız! ■

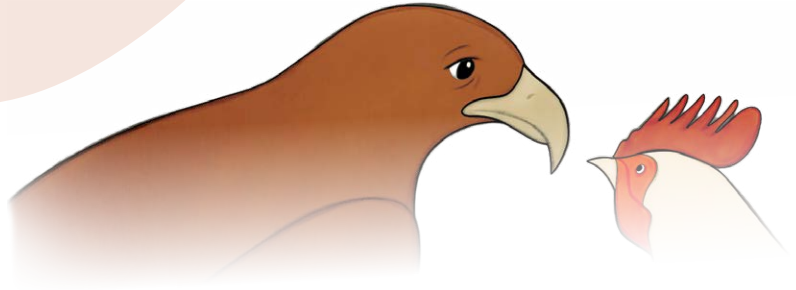

Kartal ve Tavuk Hikâyesi

■ İstanbul'dan genç bir işçi

Kariyer kitaplarındaki başarı hikâyeleri gibi pek çok bireysel kurtuluş hikâyesi anlatılır. Yine böyle bir hikâye tavuk çiftliğinde geçer. Çiftlikteki tavuklar bir **kartal yumurtası** çalar, tavuklardan biri bu yumurtayı ve içinden çıkacak yavruyu, koruması altına alır. Yumurtasından çıkan kartal yavrusu, doğal olarak kendisini tavuk gibi görür, tavuk gibi yaşar, diğer civcivlerle birlikte büyür. Bir gün gökte süzülen bir kartalın heybetinden çok etkilenir ve **annesine kartala çok öykündüğünü söyler**. Annesi de yavrusuna “biz tavuğuz, asla uçamayız, boşuna öykünme” nasihati verir.

Bu hikâye, çeşitli kariyer seminerlerinde sıkça söylenen **“aslında sen bir kartalsın, bunu bilip azmedersen kartal gibi uçabilir, mesela zengin olabilir ve kendini gerçekleştirebilirsin” mesajıyla birlikte anlatılır**. Gelirin bakış açımızı değiştirerek yorumlayalım bu hikâyeyi. Kartal yumurtasından çıkan yavru her ne kadar hayvan türü olarak bir kartal olsa da yetiştiği ortam nedeniyle bir tavuğun alışkanlıklarına sahiptir ve aslında kültürel olarak tavuktur. Uçmayı öğrenememiş, yırtıcılığı bilenmiş; diğer tavuklar gibi bir tavuk... **Canlıları içinde buldukları koşullar şekillendirir**. Mesela kutuplarda yaşayan canlılarla, Afrika çöllerinde yaşayan canlılar doğa içinde fark-

lı reaksiyonlar gösterir. İnsan da öyledir; insanı yaşadığı çevre ve toplum şekillendirir. İnsan aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir canlıdır; doğa üzerinde büyük değişim yaratır, kendisini değiştirip dönüştürür ama sonuçta insan da yaşadığı toplumun kültürel özelliklerini taşır.

Söz konusu hikâyenin amacı bireysel kurtuluş hayali pompalamaktır. Oysa insan sömürü düzeninden, ezilip aşağılanmaktan kurtulup yücelecekse, bu ancak toplumsal olabilir. Bu sistemde bireysel kurtuluşun mümkün olmadığını kavramayan insan, toplumun geri kalanından farklı olduğunu düşünerek kısa yoldan zenginleşme hayali kurar. Oysa bu, egemenlerin pompaladığı hayallerden biridir ve içi boş bir hayaldir. **Birey/kişi kendisini ancak toplum içinde, topluma bir şeyler vererek, katkı sunarak gerçekleştirebilir.** Gerisi hikâyedir, masaldır, propagandadır.

“Ben farklıyım, çok yetenekliyim ama yaşam koşullarımın sınırlılıklarında ziyan oluyorum” diye düşünen biri, bu sistemde insanlığın nasıl “ziyan” edildiğini görmelidir. İnsanlık muazzam yol kat edebilecekken kapitalizm engeline takılıyor. “Ben böyle bir yaşamı hak etmiyorum” diyen herkes toplumsal kurtuluş mücadelesinin saflarında yerini almak zorundadır! ■

“MasterChef” Erman Yemeğini Neden Yapamadı?

■ Kocaeli'den bir kadın petrokimya işçisi

Çalıştığım işyerinde arkadaşım Erman abi, televizyon kanallarının popüler yarışması MasterChef'de yapılan bir yemeği çok beğenmiş, çay molasında ballandıra ballandıra anlatıyordu. 350 gram dana bonfile, dana füme, 300 gram kestane mantarı, tereyağı, 100 gram salkım çeri domates, milföy hamuru ve çeşitli baharatlarla yapılan Beef Wellington (Bif Velington) denilen bu yemeği evinde eşiyile birlikte yapıp afiyetle yemeği düştüğünü söyledi.

Eşine, “hanım, çok güzel bir yemek, biz de yapalım” demiş hevesle. **Sonra “bu yemek tarifindeki malzemelerden hangisi var evimizde?” diye sormuş. Eşi, “yalnızca fırın var.** O da elektrik faturasını çok kabartıyor” cevabını vermiş. Bu cevapla morali bozulan Erman abi, bu sefer de başka bir yarışmacının yaptığı sac tava yemeğini çok beğenmiş. Şöyle anlattı: “400 gram dana etini domates, sivri biber, kuru soğan ve sarımsakla birlikte kuyruk yağı ve sıvı yağla tavada bir güzel kavurdular. Baharatlarla birlikte çok lezzetli bir yemek oldu.” Biz ağzımız sulanmış vaziyette dinlerken o anlatmaya devam etti. “Hanım, sac tava yapalım bari. Bunun malzemeleri var mı bizde?” diye sormuş. Eşi bu kez de “yalnızca tava

var” diye cevaplamış. Merakla dinlediğimiz bu hikâyenin sonunda Erman abiye, “peki o gün ne yemek yediniz?” diye sorduk. O da “annemin memleketten gönderdiği tarhana vardı. Onun çorbasını yapıp içtik” dedi.

Erman abinin lezzetli yemekler yapabilen, becerikli bir aşçı olduğunu hepimiz biliyoruz. İmkânı olsa evinin MasterChef'i olabilir. Anlattığı hikâye ve sorumuza verdiği cevap hepimizi çok güldürdü. Lakin yaşadığımız gerçeği daha iyi görmemizi de sağladı. Biz işçiler fabrikalarda 10-12 saat çalışıyoruz. Ne kadar çalışırsak çalışalım aldığımız ücret gerçek ihtiyaçlarımızı karşılamaya, sağlıklı yemeye, giymeye, gezmeye, yaşamaya yetmiyor. Yoksulluk sınırının çok altında, açlık sınırı düzeyinde bir ücret alıyoruz. Bir aylık maaşımız tutarında maliyeti olan yemekleri ancak televizyonlardan izleyebiliyoruz. Tüm zenginlikleri ürettiğimiz halde en temel ihtiyaçlarımızı bile karşılamıyoruz. Çünkü bu düzende üretim insanların, toplumun ihtiyaçları için yapılmaz. Kapitalist düzende patronlar sınıfı tüm topluma ait olması gereken üretim araçlarına el koymuş durumdadır. Üretimi sadece ve sadece kâr elde etmek için yaparlar, sermayelerine sermaye, zenginliklerine zenginlik katarlar. Bize de ancak karnımızı doyurup işe gidecek, çalışacak kadar pay verirler. ■

Kendi çıkarları için birbirleriyle kıyasıya rekabet eden kapitalist egemenler dünyayı defalarca kanlı savaşlara sürüklediler, sürüklüyorlar. İnsanlığa cehennemi yaşattılar, yaşıyorlar. 1945 yılında ABD, 6 Ağustosta Hiroşima'ya, 9 Ağustosta da Nagazaki'ye atom bombası attı. Toplamda 200 binden fazla insan can verdi. İlerleyen günlerde, aylarda ve hatta yıllarda ölenlerin, sakat kalanların sayısı yüzbinleri bulacaktı.

Japon emekçilerin acısını yüreğinde hisseden Nâzım Hikmet, uykusuz geçirdiği bir gecenin ardından barış

için yazdığı üç şiirle selamlar doğan güneşi. Japon Balıkçısı, Kız Çocuğu, Bulutlar Adam Öldürmesin... Ona bu şiirleri yazdıran düşünceyi ise şu sözlerle anlatır bir dostuna: "Bilir misin, barış için yapılacak bir propogandada türkülerin ne büyük bir rolü olabilir. Öyle türküler ki herkesin ağızında dolaşacak. Sınır, dil, din, milliyet ayrılığı tanımadan bütün insanların ağızından düşmeyecek." Gerçekten de bu şiirler onlarca dile çevrildi, besteleri yapıldı ve gerçekten barış isteyenlerin yüreğinden ve dilinden düşmedi.

JAPON BALIKÇISI

Denizde bir bulutun öldürdüğü
Japon balıkçısı genç bir adamdı.
Dostlarından dinledim bu türküyü
Pasifik'te sapsarı bir akşamıdı.

Balık tuttuk yiyen ölür.
Elimize değen ölür.
Bu gemi bir kara tabut,
lumbarından giren ölür.

Balık tuttuk yiyen ölür,
birden değil, ağır ağır,
etleri çürür, dağılır.
Balık tuttuk yiyen ölür.

Elimize değen ölür.
Tuzla, güneşle yıkanan
bu vefalı, bu çalışkan
elimize değen ölür.
Birden değil, ağır ağır,
etleri çürür, dağılır.
Elimize değen ölür...

Badem gözlüm, beni unut.
Bu gemi bir kara tabut,
lumbarından giren ölür.
Üstümüzden geçti bulut.

Badem gözlüm beni unut.
Boynuma sarılma, gülüm,
benden sana geçer ölüm.
Badem gözlüm beni unut.

Bu gemi bir kara tabut.
Badem gözlüm beni unut.
Çürük yumurtadan çürük,
benden yapacağın çocuk.
Bu gemi bir kara tabut.
Bu deniz bir ölü deniz.
İnsanlar ey, neredesiniz?
Neredesiniz?

İşçinin Bulmacası

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															

Soldan Sağa

- DİSKin kurucusu ve Maden-İş'in başkanı unutulmaz işçi önderi. İskâmbilde biri.
- Kendisinden ve 1'den başka sayıya bölünemeyen sayı. Kürtçede 3. Becerikli, usta.
- Hızlı yüzmek için ayağa geçirilen araç. Renkli dokümanların 4 renkten tekrar oluşturularak basılmasında kullanılan bir teknik. Lityumun simgesi.
- Başkenti Tahran olan ülke. Kabartmalı pamuklu kumaş. İki bağlantı parçasını birbirine yakın olarak eklemekte kullanılan özel parça.
- Mühendis cetveli. Bir değer yaratan emek. Tanıtmak ereğiyle öne sürmek, ortaya çıkarmak, tanınmasını sağlamak.
- Gelecek. Maksat. Anadolu'daki eski medeniyetlerden biri. Manganezin simgesi.

- Vakit. Utanma, utanç duyma. İrmak, dere, çay, küçük akarsu.
- Valf. Rus imparatoru. Evre, basamak, adım, merhale.
- Bir olayı başka bir yöne, bir amaca ulaştırmak için uydurulan yalan. Kanın rengi. Üzme, sıkıntı verme.

Yukardan Aşağıya

- Sermaye.
- Kölelik, tutsaklık, esirlik. Bir bağlaç.
- Harç alıp sürmeye yarayan sıvama aracı. Anlayış, anlama yeteneği.
- Açık, ortada, meydanda, herkesin içinde yapılan. Temel, asıl, esas.
- Açık elle yüze vurulan tokat, beşkardeş.
- Uzaklık belirten sözcük. Anadolu halklarının en eski ana tanrısı.
- Girişilen herhangi bir işte, belirli bir süre sonunda elde edilen iyi ve kötü sonuçların karşılıklı durumu.
- Sırbistan internet kısaltması. Bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı.
- Lifleri dokumacılıkta kullanılan bir bitki. Mesafe.
- Kürtçede baş.
- Bir kimse ile birine gönderilen şey.
- Lifi dokumacılıkta kullanılan bir bitki. Yedirip içirme, besleme, bakma.
- Matematikte sabit bir sayı. ... gelecek yerden tavuk esirgenmez.
- Evlilik ve kan bağına dayanan toplum içindeki en küçük birlik. Bebek için hazırlanan yiyeceklerin genel adı.
- Hindistan'ın güneyinde yer alan, açığa, yoksulluğa ve ekonomik krize isyan eden halkın sarayı basması, devlet başkanının kaçması, başbakanın istifasıyla gündeme gelen ada ülkesi.

Geçen Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	D	E	N	İ	Z	F	E	N	E	R	İ	A	Y	A	
2	İ	Ğ	L	A	İ	K	R	İ	V	A	Y	E	T		
3	R	E	N	G	A	R	E	N	K	E	R	İ	M	E	
4	E	R	İ	F	A	D	A	N	D	İ	N	İ			
5	N	E	N	R	K	N	A	İ	F	N	İ				
6	G	E	Ç	E	A	Z	R	E	K	M					
7	E	İ	Ş	E	R	İ	K	İ	A	S	A				
8	N	E	A	Y	N	Ö	R	O	L	O	J	I			
9	K	A	R	A	D	E	N	İ	Z	K	U	R	U		

Modern Sirk Evimizde, Cebimizde!

İki bin sene evvel Akdeniz'i boydan boya kuşatan Roma İmparatorluğunda savaş esirleri ve köleler arasından dövüşçüler (gladyatör) seçilir, eğitilir ve hipodromlarda birbirleriyle ve vahşi hayvanlarla dövüştürülürlerdi. Arenaya çıkan gladyatörler, tribündeki imparator podyumunu "selam Sezar, **ölmek üzere olanlar** seni selamlar!" diye selamlamak ve ölümüne dövüşmek zorundaydılar. Bir gladyatör rakibini yere serince seyirciler kendilerinden geçip "öldür, öldür!" diye haykırdılar. Gösterilerde nice insan ve hayvan can verirdi. Dehşet verici, öyle değil mi? O halde günümüzün dünyasına gelelim: **ABD'nin Irak'ta yürüttüğü kanlı savaşın görüntüleri televizyonlardan canlı olarak yayınlandığında yüz milyonlarca insan bu görüntüleri bir bilgisayar oyunu izler gibi izledi.** Savaşın dehşetini hissetmedi, bombaların parçaladığı insanlarla duygudaşlık kurmadı. Tıpkı gladyatörleri izleyen Roma halkı gibi...

O dönemde tam bir ihtişam görüntüsü içindeki Roma'da aslında uzatmalı çöküş süreci başlamış, yozlaşma, çürüme her yanı sarmıştı. Ama hipodromlardaki dövüşlerin bu çürüme ve yozlaşmanın ifadesi olmaktan öte bir anlamı vardı. **İmparatorlar ve egemenler için politik güçlerini pekiştirmenin, o dönem için çok büyük ve kalabalık olan kentleri yönetmenin, halkın desteğini kazanmanın en etkili yoluydu bu.** İmparatorlar eğlencelerde bedava ekme ve yiyecek dağıtarak halkı oyalay, sorunlarından uzaklaştırırlardı. Şiddeti meşrulaştırır, tribünlerdeki halkı yeni topraklar fethetmek, bu topraklarda yaşayanları köleleştirmek için asker olarak kullanırlardı. Böylelikle kölelerin sırtından elde ettikleri zenginliğin üstüne oturarak ve körleştirip aldattıkları yoksul halkın desteğiyle siyasi güçlerini pekiştirerek düzenlerini ayakta tutarlardı. Romalı bir şair bunu "**ekmek ve sirk**" siyaseti olarak tanımlamıştı. Şüphesiz bugünün egemenleri bu siyaseti Romalı egemenlerden çok daha ustalıkla uyguluyorlar. **Modern hipodromları, sirkleri 24 saat evlerimizde, avuçlarımızın içine kadar taşıyorlar.**

İhtişamlı bir şov ve görsellik dünyasında yaşıyoruz ama aslında kapitalizmin tarihsel kriz, tıkanıklık ve çürüme çağındayız. Emperyalist savaştan ekolojik krize, hayat pahalılığından artan şiddete kadar kapitalizmin yarattığı sorunlar bir girdap gibi büyüyor. **Bu sorunlar gündelik yaşamımıza, soframızdaki ekmeğe, ruh halimize etki**

ediyor, bizleri nefessiz bırakıyor. Hâl böyleyken burjuvazi elindeki medya ve iletişim araçlarıyla bizi oyalayıp aldatmaya, bastırıp yönetmeye çalışıyor. Bugün insanların çalışmak ve uyumaktan arta kalan neredeyse tüm zamanını **televizyon, bilgisayar, cep telefonu ekranı karşısında geçiyor.** Spor, eğlence, magazin, yarışma programları, diziler, filmler, beynimize sahte imajlar yerleştiren reklamlar, aldatici, haberler, bilgisayar oyunları ve dipsiz sosyal medya kuyusuyla bu ekranlar insanları gerçek dünyaya karşı körleştiriyor; ilgilerini ekrandan taştan "sirk"te olup bitenlere odaklıyor, uyuşturuyor. Özellikle gençler YouTube, TikTok, Instagram gibi sosyal medya platformlarında kendi şovunu yapmaya özendiriliyor. **İnsanlar bu sahte dünyayla gerçek yaşam arasındaki çelişki ve çatışmalar yüzünden hastalanıyor, parçalanıyorlar.** Gladyatör dövüşlerinde şiddet ve kan vardır ama modern sirk dünyası da insanı çürütüp aptallaştırmaktadır.

Egemenler medya eliyle insanların duygularını, fikirlerini, davranış kalıplarını, yönelimlerini şekillendiriyor, yönetiyorlar. Yani aslında emekçileri kendi gerçeklerinden koparıp hasta ediyor, hipodromda "öldür, öldür" diye haykıran Romalının durumuna düşürüyorlar. Mesela pandemi döneminde medya eliyle dehşet senaryoları yaratıldı, bu senaryoların gerçek olduğuna inandırılan insanlar evlerine kapatıldı. **Pandemiden önce onlarca ülkede isyan edip ayağa kalkan emekçiler bir anda meydanları boşalttı. Burjuvazi böylece rahat bir nefes aldı.** Ukrayna'daki savaş üzerinden Batılı ve Rus egemenler çıkar kavgasına tutuşmuşken Batı medyası Rusya'yı tek suçlu ilan edip şeytanlaştırdı. Özellikle Batı'da milyonlarca emekçi NATO'nun tarafını tutmaya ikna edildi. **Türkiye'de ekonomi tepetklak yuvarlanırken ve sorunlar ağırlaşırken iktidar medyası; "yerli araba üretildi", "doğalgaz bulundu", "maden bulundu", "petrol bulundu" gibi sonu gelmeyen yalanlarla milyonların aklını esir almaya çalışıyor.** Bir gün doları diline dolayan, bir gün NATO ile ertesi gün Yunanistan'la gerilimi yükselten iktidar, işçi ve emekçileri milliyetçilik temelinde dolduruşa getirmek istiyor!

Çok açık ki biz işçi ve emekçilerin gerçeğe, gerçeği görmeye ihtiyacı var. Bu nedenle dikkatimizi sirkın dışında olup bitenlere vermeli, modern sirk dünyasının esiri olmamalı ve bunu yapabilmek için de ÜİD-DER gibi mücadele örgütlerinde birleşmeliyiz! ■